Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0008

Prošnja za mnenje Sodišča o združljivosti predlaganega Partnerskega sporazuma med EU in Mercosurjem in Začasnega sporazuma o trgovini s Pogodbama

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 21. januarja 2026 o pridobitvi mnenja Sodišča o združljivosti predlaganega Partnerskega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Skupnim južnoameriškim trgom, Argentinsko republiko, Federativno republiko Brazilijo, Republiko Paragvaj in Vzhodno republiko Urugvaj na drugi strani in predlaganega Začasnega sporazuma o trgovini med Evropsko unijo na eni strani ter Skupnim južnoameriškim trgom, Argentinsko republiko, Federativno republiko Brazilijo, Republiko Paragvaj in Vzhodno republiko Urugvaj na drugi strani s Pogodbama (2026/2560(RSP))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju predlaganega Partnerskega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Skupnim južnoameriškim trgom, Argentinsko republiko, Federativno republiko Brazilijo, Republiko Paragvaj in Vzhodno republiko Urugvaj na drugi strani (12450/2025),

– ob upoštevanju predlaganega Začasnega sporazuma o trgovini med Evropsko unijo na eni strani ter Skupnim južnoameriškim trgom, Argentinsko republiko, Federativno republiko Brazilijo, Republiko Paragvaj in Vzhodno republiko Urugvaj na drugi strani (12419/2025),

– ob upoštevanju predloga sklepa Sveta o sklenitvi, v imenu Evropske unije, Partnerskega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Skupnim južnoameriškim trgom, Argentinsko republiko, Federativno republiko Brazilijo, Republiko Paragvaj in Vzhodno republiko Urugvaj na drugi strani (COM(2025)0357),

– ob upoštevanju predloga sklepa Sveta o sklenitvi, v imenu Evropske unije, Začasnega sporazuma o trgovini med Evropsko unijo na eni strani ter Skupnim južnoameriškim trgom, Argentinsko republiko,

Federativno republiko Brazilijo, Republiko Paragvaj in Vzhodno republiko Urugvaj na drugi strani (COM(2025)0339),

– ob upoštevanju osnutka sklepa Sveta o sklenitvi, v imenu Evropske unije, Partnerskega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Skupnim južnoameriškim trgom, Argentinsko republiko, Federativno republiko Brazilijo, Republiko Paragvaj in Vzhodno republiko Urugvaj na drugi strani (12443/2025),

– ob upoštevanju sklepa Sveta z dne 9. januarja 2026 o podpisu in začasni uporabi Začasnega sporazuma o trgovini med Evropsko unijo na eni strani ter Skupnim južnoameriškim trgom, Argentinsko republiko, Federativno republiko Brazilijo, Republiko Paragvaj in Vzhodno republiko Urugvaj na drugi strani (12417/1/2025 REV 1),

– ob upoštevanju osnutka sklepa Sveta o sklenitvi, v imenu Evropske unije, Začasnega sporazuma o trgovini med Evropsko unijo na eni strani ter Skupnim južnoameriškim trgom, Argentinsko republiko, Federativno republiko Brazilijo, Republiko Paragvaj in Vzhodno republiko Urugvaj na drugi strani (12418/1/2025 REV 1),

– ob upoštevanju člena 3(5), člena 4(3), člena 10(3) in člena 13(2) ter člena 21 Pogodbe o Evropski uniji (PEU),

– ob upoštevanju člena 218 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti odstavkov 2, 4, 5, 6, 8, 10 in 11,

– ob upoštevanju členov 11, 168, 169, 171 in 191 PDEU,

– ob upoštevanju členov 35, 37 in 38 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina),

– ob upoštevanju pogajalskih smernic Sveta iz leta 1999 za sporazum med Evropsko unijo in štirimi ustanovnimi članicami Mercosurja – Argentino, Brazilijo, Paragvajem in Urugvajem (v nadaljnjem besedilu: pogajalske smernice iz leta 1999),

– ob upoštevanju načelnega sporazuma med Evropsko unijo in štirimi ustanovnimi članicami Mercosurja – Argentino, Brazilijo, Paragvajem in Urugvajem –, kot je bil izpogajan leta 2019, ter njegovih novih in revidiranih poglavij ter protokolov in prilog,

– ob upoštevanju mnenja Sodišča 1/17 z dne 30. aprila 2019 o celovitem gospodarskem in trgovinskem sporazumu med Kanado na eni strani ter Evropsko unijo in njenimi državami članicami na drugi strani (CETA) in mnenja Sodišča 2/15 z dne 16. maja 2017 o sporazumu o prosti trgovini med Evropsko unijo in Republiko Singapur,

– ob upoštevanju okvirnega sporazuma o odnosih med Evropskim

parlamentom in Evropsko komisijo[1], zlasti točk 23 do 29 o mednarodnih sporazumih,

– ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 22. maja 2018 o pogajanjih za trgovinske sporazume EU in njihovem sklepanju (v nadaljnjem besedilu: sklepi Sveta iz leta 2018), zlasti točke 3,

– ob upoštevanju člena 117(6) Poslovnika,

A. ker je Komisija leta 2019 objavila načelni sporazum, v katerem je povzela rezultate pogajanj o trgovinskem delu pridružitvenega sporazuma med EU in Mercosurjem; ker je decembra 2024 napovedala, da je pogajanja o sporazumu zaključila; ker je 3. septembra 2025 sporazum med EU in Mercosurjem predstavila kot dve vzporedni pravni besedili, in sicer Partnerski sporazum med EU in Mercosurjem ter Začasni sporazum o trgovini, ter Svetu predloga posredovala v podpis in sklenitev Partnerskega sporazuma med EU in Mercosurjem; ker je Partnerski sporazum med EU in Mercosurjem mešan okvirni sporazum, ki ga mora soglasno odobriti Svet, odobriti Parlament in ratificirati vseh 27 držav članic, preden lahko začne v celoti veljati; ker Začasni sporazum o trgovini zajema le tiste določbe, ki so v izključni pristojnosti EU, za začetek njegove veljavnosti pa zadostujeta kvalificirana večina v Svetu in odobritev Parlamenta;

B. ker je bil medregionalni okvirni sporazum o sodelovanju iz leta 1995, na katerem temeljijo pogajalske smernice iz leta 1999, v preambuli predstavljen kot uvod v pogajanja o medregionalnem pridružitvenem sporazumu in s katerim naj bi ustvarili pogoje, ki bi omogočali ustanovitev medregionalne povezave;

C. ker so bila v pogajalskih smernicah iz leta 1999 odobrena pogajanja o pridružitvenem sporazumu z državami Mercosurja, za kar pa sta bila potrebna soglasje v Svetu in ratifikacija v nacionalnih parlamentih; ker ob izdaji in sprejetju tega mandata ni bilo mogoče predvideti niti področja uporabe Začasnega sporazuma o trgovini niti njegovih posledic za pravico držav članic do veta; ker je Svet v svojih sklepih iz leta 2018 potrdil svoje stališče in navedel: „O začetku pogajanj na tej podlagi odloči Svet. Svet odloči tudi o razdelitvi trgovinskih sporazumov glede na vsak posamezen primer. Pridružitveni sporazumi bi morali biti glede na njihovo vsebino mešani. Sporazumi, o katerih trenutno potekajo pogajanja, denimo z Mehiko, Mercosurjem in Čilom, bodo ostali mešani sporazumi“; ker se trgovinski sporazum med EU in Mercosurjem, o katerem je bil julija 2019 dosežen načelni sporazum, sklicuje tudi na pridružitveni sporazum med EU in Mercosurjem; ker bi se lahko odstopanje od pogajalskih smernic iz leta 1999 in sklepov Sveta iz leta 2018 štelo

[1] UL L 304, 20.11.2010, str. 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2010/1120/oj.

za nezdružljivo s pravom EU;

D. ker so nacionalni parlamenti v več državah članicah že sprejeli resolucije, s katerimi so napovedale nasprotovanje ratifikaciji sporazuma med EU in Mercosurjem; ker se je z razdelitvijo sporazuma med EU in Mercosurjem na dve ločeni pravni besedili, namreč na Partnerski sporazum med EU in Mercosurjem in Začasni sporazum o trgovini, zaobšla pravica nacionalnih parlamentov do ratifikacije Začasnega sporazuma o trgovini; ker je za zagotovitev demokratične odgovornosti pomembno, da v vseh fazah procesa poteka dejansko posvetovanje z državljani, Evropskim parlamentom, nacionalnimi in regionalnimi parlamenti, civilno družbo in drugimi ustreznimi deležniki;

E. ker člen 21.4(b) poglavja 21 in člen 1.3(k) poglavja 1 Začasnega sporazuma o trgovini uvajata novozasnovani „mehanizem ali klavzulo za ponovno uravnoteženje“, ki pogodbenici omogoča, da zahteva odškodnino, če „ukrep, ki ga uporabi druga pogodbenica, izniči ali bistveno zmanjša ugodnosti, ki jih ima na podlagi zajetih določb, na način, ki negativno vpliva na trgovino med pogodbenicama, ne glede na to, ali je tak ukrep v nasprotju z določbami tega sporazuma ali ne, razen če je izrecno določeno drugače“; ker je namen tega mehanizma izravnati gospodarski učinek zakonodaje ali praks trgovinskega partnerja, četudi ne kršijo določb sporazuma; ker na primer člen 21.20 in člen 21.21 v poglavju 21 Začasnega sporazuma o trgovini določata, da se protiukrep začasno odloži šele, ko se zadevni prvotni ukrep razveljavi ali spremeni tako, da tega izničenja ali bistvenega zmanjšanja ni več; ker bi lahko države Mercosurja ta mehanizem uporabile za izvajanje pritiska na EU, naj ne sprejema ali izvršuje zakonodaje in drugih ukrepov, povezanih z varstvom podnebja in okolja, varnostjo hrane ali prepovedjo nekaterih pesticidov;

F. ker brazilska vlada časovni okvir za uporabo klavzule za ponovno uravnoteženje razlaga drugače kot Komisija, saj Brazilija meni, da sega v leto 2019;

G. ker je ta klavzula zastavljena širše kot dosedanje klavzule v prejšnjih sporazumih o prosti trgovini, ki jih je sklenila EU, ter se po obsegu in vsebini razlikuje od klavzule v Splošnem sporazumu o carinah in trgovini (GATT) in člena 26(1) dogovora Svetovne trgovinske organizacije o reševanju sporov; ker klavzula za ponovno uravnoteženje iz Splošnega sporazuma o carinah in trgovini ni bila nikoli uporabljena kot sklic zoper zakonodajo o trajnostnem razvoju, verjetno zato, ker naj bi bila ta zakonodaja zajeta v klavzuli o splošnih izjemah iz njegovega člena XX;

H. ker bi lahko možnost, da države Mercosurja dobijo odškodnino za trgovinske učinke ukrepov EU za trajnostnost, spodbudila sozakonodajalca EU, da takih ukrepov ne bi sprejemala in bi celo izvajala pritisk na Komisijo, naj že veljavno zakonodajo umakne ali

spremeni ali celo ustavi njeno izvajanje; ker bi lahko mehanizem vplival zlasti na zakonodajo, namenjeno varovanju pravic, zaščitenih z Listino in načeli Pogodb, na katerih temelji pravni red EU;

I. ker med predpisi EU in držav Mercosurja obstaja velike razlike, kar zadeva proizvodnjo hrane ter sanitarne in veterinarske standarde; ker sporazum med EU in Mercosurjem zmanjšuje revizijske in nadzorne ukrepe za uvoz kmetijskih proizvodov iz držav Mercosurja; ker poglavje 6 Začasnega sporazuma o trgovini, ki govori o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih, zajema več ukrepov, ki slabijo dosedanje nadzorne mehanizme; ker so v skladu s členom 6.12(2) sporazuma sanitarni in fitosanitarni ukrepi sprejemljivi le, če so začasni in pregledani „v razumnem roku“; ker v skladu s pravom EU ta zahteva ne velja za uporabo previdnostnega načela;

J. ker poglavje 18 Začasnega sporazuma o trgovini, ki govori o trgovini in trajnostnem razvoju, omejuje uporabo previdnostnega načela, in sicer na primere, ko obstaja tveganje resne škode za okolje ali tveganje za zdravje in varnost pri delu; ker lahko te omejitve privedejo do tega, da se bo v EU znižala raven varovanja zdravja, potrošnikov in okolja; ker bi bilo mogoče sedanje ukrepe EU, ki so dovoljeni v skladu s previdnostnim načelom EU, izpodbijati pred arbitražnim senatom in bi jih bilo mogoče uporabiti kot argument za odškodnine;

1. ima pomislek, da bi lahko bila razdelitev sporazuma EU-Mercosur na Partnerski sporazum med EU in Mercosurjem in na Začasni sporazum o trgovini nezdružljiva s členom 218(2) in (4) PDEU ter z načelom prenosa pristojnosti, načelom institucionalnega ravnovesja in načelom lojalnega sodelovanja iz člena 4(3) in člena 13(2) PEU; ima pomislek, da se pogajalske smernice, ki jih je izdal Svet, morda ne bodo spoštovale in da bi to lahko vplivalo na pravila glasovanja v Svetu ter bi nacionalnim parlamentom preprečilo, da bi imeli sicer upravičeno besedo glede sporazuma;

2. ima pomislek, da bi lahko bil mehanizem za ponov uravnoteženje iz sporazuma med EU in Mercosurjem nezdružljiv vsaj s členi 11, 168, 169 in 191 PDEU ter členi 35, 37 in 38 Listine in bi lahko ogrozil zmožnost EU, da ohrani avtonomijo svojega pravnega reda;

3. ima nadalje pomislek, da bi lahko sporazum o partnerstvu med EU in Mercosurjem in Začasni sporazum o trgovini ogrozila uporabo previdnostnega načela, kar bi lahko povzročilo neskladnost vsaj s členi 168, 169 in 191 PDEU ter členi 35, 37 in 38 Listine; ima pomislek, da bi lahko pooblastilo arbitražnemu senatu, naj oceni, kako EU uporablja previdnostno načelo, negativno vplivalo na previdnostno načelo;

4. sklene, da bo v skladu s členom 218(11) PDEU pridobil mnenje Sodišča o združljivosti predlaganega sporazuma in predlagane

sklenitve sporazuma v imenu EU o partnerstvu med EU in Mercosurjem in Začasnega sporazuma o trgovini s Pogodbama, pa tudi o postopku za njuno sklenitev;

5. naroči svoji predsednici, naj hitro sprejme potrebne ukrepe za pridobitev mnenja Sodišča ter naj to resolucijo posreduje v vednost Svetu in Komisiji.